

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună 2 "N-rii de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Pater Albert.

(*) Iese la iveală, că Apponyi Albert continuă a fi mare iezuit și de când a intrat în partidul kossuthist, în care de altfel marea mulțime o dau — calvinii.

Prin urmare lupul a schimbat numai partidul, dar năravul și-l păstrează.

Intre altele se adeverește, că pe când el încurajă obstrucția și îndemnă pe Unguri să nu plătiască dare, el însuși plătește, pentru că nu-i veniă, se vede, la socoteală să se strângă darea după mai mulți ani și să fie silit a plăti de odată sumă mai mare... Ori că voia să fie bine și cu cei dela oficiul de dare.

Destul, că făcea altfel de cum vorbea «civilor» de pretutindeni.

Dar, în fine, asta nu ar fi un păcat dintre cele mai mari, ce a săvârșit.

Iezuitismul lui iese mai tare în relief din următoarele cuvinte, pe cari le-a spus unui redactor al ziarului vienez «Allgemeine Zeitung»:

«In ce privește chestia militară, cred, că eră mai bine, dacă nu se atingeau de ea; chestia asta mai trebuia lăsată în pace câți-va ani. Dar nu e greșeala noastră, că au adus-o în discuție înainte de vreme. Guvernul a fost, care ne-a provocat la asta și în două rânduri: mai întâiu sub Széll și apoi și mai hotărât sub Tisza».

Iezuitul cel mai de frunte n'ar fi putut vorbi cu atâta cinism.

Dar oare nu se știe chiar în străinătate că Apponyi era prezidentul Camerii, care sub Széll încurajă delegațiunile naționale

venite la Budapesta, ca să ceară comanda ungurească? Nu Apponyi este oare autorul memorandumului secret (dat în publicitate de «N. Freie Presse») în care se arată imperios, că fără a da Coroana acele concesii militare, guvernul nu mai e posibil în Dietă și înaintea națiunii. Și după ce a căzut pe chestia asta Széll, căci obstrucția încurajată de Apponyi comanda ungurească și alte multe cerea, în comisia de nouă sub Tisza nu tot Apponyi susținea cele mai extreme pretenziuni în armată? Și de ce a eșit apoi din partidul liberal? Care e cauza intrării sale în partidul kossuthist? În lupta electorală cu ce deviză a intrat? Cine s'a împotrivit mai tare ca partidele aliate să primească puterea fără a li-se da concesii în armată?

Mare curagiu ori mai bine: mult cinism are Apponyi când, cu toate acestea, nu se rușinează să vorbească în felul de mai sus.

Ni-se pare însă că tocmai lipsa asta de respect pentru adevăr a recunoscut-o de mult M. Sa la contele Apponyi și de aceea i-a întors spatele la balul de Curte și l'a tratat totdeauna cu dispreț.

Și totuși acest mare iezuit are încă trecere între Unguri. În tovărășia numită coaliție el duce tonul, cuvântul lui decide, toți i-se supun.

De ce?

Fiindcă e orator, are cel mai cu timbru bariton — desigur — pentru că nimeni ca el nu se știe folosi de toate apucăturile ie-

zuite întru a convinge ori învinge pe ceice nu-s de o părere cu el!

Se pare însă, că prevede și el primejdia ce-l așteaptă la alegeri, pentru că tot în convorbirea cu redactorul numitului ziar își exprimă părerea că «dușmanii țării» — așa îi numește pe sfetnicii de acum ai Coroanei — vor face tot posibilul ca să ne moaie, dupăcum își exprimă și temerea că «are să țină mult criza d'acum».

Ceeace în interesul țării ar fi de dorit. Pentru că numai moiând bine pe acești iezuiți păcătoși, se va face rânduială în țară.

Ungurii din America mor pentru patrie. Sub acest pompos titlu «Arad és Vidéke» scrie:

«Sângele apă nu se face și fiacără iubirii de patrie arde și atunci când oceane despart pe fiu de patrie. Din țara clasică a trezviei și istețimei ne vine telegrama care în culori minunate zugrăvește puterea miraculoasă a iubirii de patrie. Ungurii din America au trimis adecă lui Kossuth Ferencz telegrama de mai la vale. Înștiințază într'insa pe șeful luptei de independență a țării, că la 17 Februarie au constituit reuniunea maghiară. Apoi urmează: «Ungurii din America s'au jurat, că își oferă viața, sângele și averea pe altarul patriei și pentru independența ei vor lupta până la ultima picătură». Oh, cât de acasă ar putea să învețe dela Ungurii din străinătate».

Desigur: în primul rând Ungurii din Arad, cari nu și-au primejduit de loc pielea, ci când li s'a spus, că va fi miliție la adunare, au renunțat s-o mai țină... De, putea să se descarce vre-o pușcă!

ABUZUL de IUBIRE.

De IOAN SLAVICI.

Cele mai multe din simțemintele omenesti sunt nu numai stări sufletești fie plăcute, fie dureroase, ci totodată și izvoare de îndemnuri. În tocmai precum cel chinuit de sete aleargă să-și găsească apă și să-și stâmpere setea, cel muncit de ură e însetat de răzbunare și aleargă, ca să-și stâmpere ura lovind pe cel urit, și dacă apa consumă setea, fapta răzbunării consumă ura.

Iubirea, fie interesată, fie desinteresată, e și ea nu numai o plăcută stare sufletească, ci totodată și un izvor de îndemnuri binevoitoare. Ne bucurăm de cel iubit, ne simțim mângăiați când îl știm mulțumit, îi dorim binele și ne dăm silința de a-i face viața plăcută. Silința aceasta e măsura iubirii și se dă pe față în dovezile de iubire: cu cât mai mult iubim, cu atât mai mare ni-e silința și cu atât mai multe și mai grele dovezi dăm despre iubirea noastră.

Dacă ura se poate consuma prin fapta răzbunării, se poate consuma și iubirea prin dovezile de iubire.

Lucrul acesta e învederat mai ales fiind vorba de iubirea interesată.

Iubim pe un prieten, care ne este fie folositor fie plăcut prin inteligența și prin purtările lui, și iubim pe femeia, care e înzestrată cu multe însușiri nouă plăcute și poate să ne îndulciască

viața: nu mai începe nici o indoială, că iubirea nu se stânge, dacă dovezile de iubire, pe care avem să le dăm, trec peste măsura dreaptă.

E om nesocotit cel ce zice: «Dacă mă iubești, fă-mi cutare lucru» și om înțelept cel ce răspunde: «Fiind-că țin să te iubesc și de-aici înainte, nu am să ți-o mai fac și aceasta».

Dovada de iubire o dau pentru mulțumirea mea, și e învederat, că mulțumirea aceasta e și mai viuă, și mai curată dacă dau dovadă fără ca să mi-se fi cerut. Tot atât de învederat e, că mai viuă e și mulțumirea celui ce primește dovezi, pe care nu le-a cerut. E deci lipsit de bun simț cel ce cere dovezi de iubire: omul cu minte le primește cu mulțumire și le dă din propriul lui indemn.

Dacă e adevărat lucrul acesta când vorba e de oameni mari, cu atât mai adevărat e fiind vorba de copii.

Iubirea copilului numai interesată poate să fie și abia încetul cu încetul, mai ales prin dezvoltarea simțemântului religios, devine desinteresată. Foarte mulți, dacă nu chiar cei mai mulți oameni abia la maturitate, ori după-ce sunt și ei părinți, își dau samă despre iubirea părintească, de care au avut parte, și încep să fie pătrunși de devotament filial. Copilul iubește pe cel ce poartă grijă de el și-l iubește numai potrivit cu purtarea de grijă, și abia unele dintre fete au adevărat devotament față cu părinții lor.

Părinții sunt însă adeseori ispitiți a cere prea mult dela copiii lor.

Păcatul oarecum organic al părintelui e să fie, ca copilul lui să fie cel mai frumos, cel mai voinic, mai cu minte, mai deștept și mai silitor dintre toți copiii, întru toate mai presus de alții, și sporul în bine al copilului e cea mai mare mulțumire părintească, fericit e părintele când se poate lauda cu copilul său. Nu însă pentru mulțumirea noastră ni-au fost dați copiii, și purtarea de grijă pentru dinșii e o sarcină frumoasă, dar adeseori foarte grea, pe care avem s'o purtăm cu îndelungă răbdare și tânguire, așa cum ni-s'a dat.

Dacă e adevărat, că iubirea noastră către copil ne face sarcina aceasta plăcută, iar iubirea copilului către noi ni-o face mai ușoară, e chestiune de bun simț să nu facem nimic ce poate să slăbiască iubirea și în noi și în copil. Slăbește însă iubirea și în copilul, dela care se cere ceace pentru el e prea greu ori poate chiar peste putință, și în părintele, care nu primește dela copil dovezile pe care le cere.

Crescând, copilul ajunge să mai iubiască și pe alții și să aibă slăbiciuni, și e în dezvoltarea lui o fază, în care, stăpânit fie de iubirea către alții, fie de slăbiciunile lui, el nu mai ține seamă de dorințele părinților sei. Mai ales la vârsta aceasta avem să fim cu deosebire cruțători față cu dinșul, dacă e vorba, ca el să nu se depărteze de

MARE MAGAZIN

de articole de sticle de porțelan și vase de culină.

Cele mai moderate și de felos lucruri.

S'A DESCHIS

Arad, Piața Andrássy Nr. 16. (fost casa lui Gebhart).

Se vinde cu prețurile cele mai reduse

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert

furnisor al curții cesare regesti.

Telefon pentru oraș și comitat. Nr. 429. 429 Nr.

De altminteri cei din America nu-s nici ei te miri ce viteji mari! Așa, dela distanță, când te desparte un ocean, e ușor să-ți jertfești... sângele! Poftescă însă acasă!

Slawisch-rumänische Korrespondenz din Viena scrie cu datul de 2 Martie următorul articol:

Ministeriul Fejérváry și naționalitățile. Pedepsele grele de temniță dela 6 până la 10 luni, ce judecătorii din Timișoara și Oradea-Mare au enunțat în zilele din urmă asupra alor 4 jurnaliști români pentru articoli publicați în ziarul «Tribuna» și «Drapelul», trebuie, firește, să producă cea mai mare decepțiune între naționalitățile nemaghiare ale Ungariei. Dacă ministeriul Fejérváry, fără conziderare la cele petrecute în timpul din urmă, continuă în contra naționalităților era de persecuțiuni, inaugurată de antecesorii sei, atunci într'adevăr nu putem înțelege, cum va putea duce la bun sfârșit lupta, ce a început-o în contra coaliției maghiare? Și în anul 1848 ar fi triumfat kosuthismul, dacă toate naționalitățile nemaghiare ale Ungariei, ca o falangă de fier, nu s'ar fi adunat în jurul steagului habsburgic. Baronul Fejérváry asemenea numai astfel se poate aștepta la înfrângerea lui Kosuth și a coaliției sale, dacă va pricepe să câștige ajutorul naționalităților în lupta aceasta contra ultraștilor Maghiari. Ministrul-prezident ungar se înșală amar, dacă crede, că războiul în contra coaliției dânsul îl va putea termina victorios și fără conlucrarea naționalităților. Persecuțiunea presei române este un simptom îngrijorător și nu va produce bun rezultat. Nădăduim, că Coroana va corectă încă la timp greșala premierului ungar și prin un act al grației împărătești va scăpa pe jurnaliștii români dela aceea, ca să-și ispășiască credința lor cătră tron și împărăție în temnițele ungurești.

Articolii istorici ai dlui I. Slavici, publicați în cele două din urmă numere de Sâmbătă ale «Tribunei» îi vedem

noi și să-și facă voile fie prin ascuns, fie cu o nerușinată nepăsare de noi.

Sunt porniți pe calea căderii copiii, care au ajuns, să-și zică «Dar pe tata și pe mama n'o să-i pot eu mulțumi nici odată».

Omul înțelept nu cere dela nimeni dovezile de iubire, ci le primește cu mulțumire când ele i-se dau din îndemn curat și cu toată inima; cu atât mai puțin poate să le ceară dela copilul, care nu prea e în stare să-și dea seamă despre durerea, pe care o produce când le refuză.

Dela copil avem să le primim toate așa cum ne vin, cele bune ca dar din prisos, iar cele rele ca lucru firesc. Il iubim fără îndoială mai mult, dacă ne face multă bucurie; dar el are nevoie de mai multă iubire și de o mai stăruitoare purtare de grijă, dacă adeseori ne măhnește, și trebuie să-i și dăm această mai multă iubire și mai stăruitoare purtare de grijă, căci el nu e vinovat de a fi precum este și numai prin neistovita bunăvoință a educatorului poate să fie îndrumat spre îndreptare.

H A Z.

Dorință șuchiată. Un rezervist (de ai cu opt săptămâni):

— Ei, ce drag mi-ar fi să fiu acum țigan ceteraș!

Altul: De ce?

Cel dintâi: Ști, ministrul le-a oprit țiganilor de a mai purta haine cătânești...

reproduși cel dintâiu («O cruce de peatră») în «Epoca» dela 19 Februarie stil vechiu după cum dintre ziarele vieneze «Gross Österreich» de asemenea îi reproduce.

«Hrvatski Dnevnik», ziarul croat din Serrajevo, în numărul dela 2 Martie se ocupă mai pe larg despre situația naționalităților din Ungaria. Arată în culori adevărate constituția noastră. Vorbind despre libertatea atât de trimbițată de foile maghiare, spre a arată cum se execută față de noi, înșiră procesele din urmă ale «Tribunei» și «Drapelului».

DEZBINAREA COALIȚIEI.

— Criza. —

Budapesta, 4 Martie.

După scrisoarea contelui Andrassy, după manifestul coaliției, toți oamenii politici, mari și mărunți, se grăbesc a-și rosti și ei cuvântul lor asupra crizei. Ast-fel, apar zilnic scrisori de acestea, cele mai multe stereotipe și fără valoare. În lipsa parlamentului ele sunt un pretext plăcut pentru oamenii noștri politici, de a se revoca în memoria și atenția lumii. Forma aceasta a scrisorilor este ori-cum mai avantajoasă și mai puțin îngrată decât dările de seamă ale deputaților ținute în fața alegătorilor.

Presa le garantează un cerc mai larg de publicitate, ele îngăduesc mai multă grije a fondului, o alegere mai bună a formei, și ele scutesc pe oratorii mai slabi de greutatea discursurilor și — leșt not last — ele îi mai scutesc și de cheituelile inevitabilelor banchete.

Baronul Bánffy a ținut deci să-și fixeze și el, punctul său de vedere. Scrisoarea lui are într'adevăr importanță și face șgomot. Afară de organele tributare persoanei sale («P.H.» și «P.N.») cari nu gesesc destule cuvinte de laudă pentru el, scrisoarea lui a stîrnit o nemulțumire și contrazicere generală în toată presa coaliționistă. «Budapesti Hirlap», organul de căpetenie al coaliției îi impută, că el a dezertat din coaliție și a luat o atitudine ostilă acesteia. Într'un lung articol de fond, foaia aceasta, arată lipsa de consecvență a lui Bánffy, aducându-i învinuirile cele mai grele.

Importanța manifestului lui Bánffy este, că el renunță la orice concesiune națională pe terenul militar și primește ca un fapt împlinit convențiile comerciale. A doua importanță a lui este faptul că *ruptura dintre el și coaliție este inevitabilă și evidentă.*

Ea a plutit până acuma latentă și ca sub spuză, acum însă este manifestă și incontestabilă. Blocul cel formidabil și de granit al coaliției a crepat și se va sparge în curând. Iată însemnătatea acestui eveniment. Înșăși «Bud. Hirl.» zice următoarele:

Programul cel mai nou al baronului Bánffy nu-i altceva decât un program moderat al partidului progresist.

Manifestul lui Bánffy.

Bánffy constată cu regret suspendarea constituției și a drepturilor naționale. Datoria tuturor e, să caute calea spre împăcare, a cărei basă o conține adresa majorității coaliate cătră regele și dacă nu s'a putut încheea pacea, vina e a acelor sfelnici ai Maj. Sale, cari au dat adresei alt înțeles, decât cel intenționat.

Adresa conține ideile partidului său: înaintarea treptată națională, pe bază *dualistă*. Ceia ce se poate ajunge numai prin schimbarea rolului dintre partide. Speră în o majoritate aderentă a programului său și că el și partidul său vor ajunge să facă pacea. Speră, că noul parlament va fi conchemat în termenul legal de 3 luni și de aceea apelează la alegători să dea majoritate partidului nou, ca singurul capabil prin programul lui să aducă soluțiunea crizei.

Programul lui este: *Lărgirea dreptului electoral*, împărțirea de nou a *cercurilor electorale*, potrivit cu interesele naționale (Ungurești) — dându-se atențiune mai mare orașelor, ca centre ale vieții de stat.

În chestia armatei el stă pe baza art. XII al legii din 1867.

«Națiunea» are dreptul necontestat la «armata maghiară», ca întregitoare a armatei comune, — dar el ține de *neoportună sulevarea chestiei militare*, pentru aceea el *renunță la pretenziunile naționale* (maghiare) în armată.

În chestia economică cere autonomia vamală, însă numai dela 1917, până atunci pregătire pe toate terenele, ca să nu fie prea mari zdruncinările când va începe autonomia vamală.

În chest. financiară: Din 1910 *bancă autonomă ungară și regularea valutei.*

Apoi: *Educație «națională» (ungur) pe toate terenele.*

Egalitatea deplină a tuturor confesiunilor, autonomie catolică, — ajutorarea egală a tuturor confesiunilor. — Cere apoi:

Colonizarea cu succes mai bun, de cât până aci, se înțelege «potrivit cu interesele națiunii»:

— *Investiții mai mari pentru împedecarea emigrării și pentru dezvoltarea industriei «naționale»:*

— *Dare progresivă, micșorarea dării de conzum, garantarea minimului de existență etc. etc.*

Apoi: *Curte maghiară.*

Evident, că voește să ajungă cu se preț la guvern.

Scrisoarea deschisă a lui Hieronymi.

El combate coaliția și dovedește o rezistență pasivă păgubește mai mult statul decât guvernul. Ceea-ce-i interesant, este că el vorbește în numele partidului liberal cătră alegătorii sași, el știe că el nu a primit nici un vot românesc la alegerea dela Sebeș.

Remanierea cabinetului.

Ea preocupă încă opiniunea publică. Ministrul de instrucție publică Lukács va fi înlocuit prin *Tost Gyula*. S'ar putea zice «Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehn». *Bihar Ferenc* titularul deia Honvezime va fi înlocuit prin generalul *Gustav Jahl*, comandantul districtului de Cașovia. În sfârșit noul ministru de finanțe va fi Dr. *Hegedűs Ferencz* judecător la contenciosul administraiv. De asemenea își va părăsi postul său Dr. *Vazul Popovici*, secretar la ministerul de finanțe, cel mai autorizat specialist în afacerile financiare din Ungaria. Urmașul lui va fi *Benedek Sándor*.

Se afirmă că afară de aceștia își vor părăsi în curând posturile, ministrul de interne *Kristóffy* și ministrul de justiție *Lányi*, al cărui urmaș va di *Székely Ferencz*. Ministerul va fi transformat într'un minister impolitic și parlamentar. (Beamten ministerum).

Discursul lui Tisza.

Contele Tisza a rostit asară un discurs în clubul cetățenilor din cartierul al 4-lea (Belváros). El a exprimat încrederea, că opera lui *Deák Ferencz* va trăi și va forma baza soluțiunei definitive a crizei. Să conlucrăm cu toții, zice, spre a trezi națiunea din visurile ei de astăzi și să o readucem la baza dualizmului vechiu.

Alte scrisori deschise.

Azi au mai apărut alte trei de acestea, cele două dintâiu (în ordine cronologică) sunt una a contelui *Hadik Béla* și a doua a lui *Návay Lajos*, amândoi membri ai partidului constituțional (Andrassy). Amândouă sunt lipsite de importanță.

Mai interesantă este scrisoarea ministrului de interne *Kristóffy*. Ea a apărut în limba germană într'o foie al cărui prim număr politic a apărut acuma.

În *Bogsáner Zeitung* deci se adresează *Kristóffy* cătră alegătorii săi, mulțumindu-le că în cercul lor flamura sufragiului universal a avut parte de prima calitate electorală.

El arată cum de atunci idea sufragiului universal a cerut tot mai mult teren. Astfel ea este aproape de realizare în Austria, în Rusia și s'a realizat în Suedia. Cauza adevărată a crizei, ur-

mează ei, este dreptul electoral cel restrâns. Sufragiul universal singur va fi în stare să scoală țara din impasul acesta.

Suspendarea autonomiei comitatului Pesta.

Comisarul regesc *Rudnay Béla* a suspendat astăzi autonomia comitatului celui mai de frunte din țară, a comitatului Pesta. El a concediat pe vicișpanul *Beniczky Lajos* și a numit pe solgăbirăul *Csapó Lóránt*.

În motivarea acestui act se spune, că rezistența comitatului a agitat în măsură mare publicul și pe funcționarii lui încât aceștia au comis o serie întreagă de ilegalități. Minoritatea contrară rezistenței a fost terorizată și silită să se retragă.

Ședințele congregațiunii au fost ținute în mod neregulat și contrar regulamentului și prin forța brutală s'a împiedecat depunerea jurământului de fișpani. *Rudnay* declară, că a așteptat ca comitatul și funcționarii să se întoarcă pe calea cea bună, dar s'a înșelat. Agitația a crescut și mijloacele exercitive au continuat să fie aplicate. *Semnele anarhiei se ivesc.*

Intențiunile sale cele mai bune nu au fost luate însă în conziderare și astfel în interesul ordinii și a păcii el este nevoit să alerge la acest mijloc.

Răzbunare!

Răzbunare! Ce cuvânt îngrozitor! Și vezi acest cuvânt e lozinca de acum înainte a puternicei coaliție!

Răzbuna-se-va asupra Camarillei pentru nedreptățile făcute față de mult cercata noastră patrie. Va da dovadă întregii lumi civilizate, că nu va suferi, nerăsplătită răpirea constituției. Despre marea acțiune a coaliției în aceasta privință «*Népszava*» scrie următoarele:

După-ce slujbele sfinte și rugăciunile din biserică, făcute de cei din coaliție, nu le-au întins nici un ajutor, domnii vor face acum o acțiune mai impunătoare. Marii proprietari, nobilii conții, și baronii jidovi, au hotărât să facă revoluție, adecă să dea un *banchet*.

Marea acțiune a fost pusă la cale de cele 3 casine: «*Nemzeti Casino*», «*Országos Casino*» și «*Lipótvárosi Casino*». Lucru de necrezut! Magnații din «*Nemzeti Casino*», domnii clericali, au dat mâna cu bogații jidani din «*Lipótváros*», ca în onoarea lui *Andrássy Gyula* să dea un splendid *banchet*.

Așa bobârnac demult nu i s'a dat Camarillei! Așa ceva nu s'a întâmplat nici odată în țara noastră. Aceasta nu e numai o învingere a democrației, ci tot odată o puternică protestare contra absolutizmului, contra răpitorilor constituției.

La *banchet* se vor conzuma mâncări ungurești cu ardei și vin de Tokaj.

Foile coaliției nu spun însă, că în a cui căpătină s'a născut această idee mare și sublimă.

Lucru de căpetenie e, că va fi *banchet*, unde se vor îmbătă și unde vor țineă vorbiri însuflețitoare.

Acțiunea va avea mare însemnătate și din împrejurarea, că e pusă la cale în luna lui Martie, deci în luna revoluției.

Așa dară Martie va fi mai bogată cu o faptă revoluționară. «*Națiunea*» poate fi mândră, că are astfel de conducători, cari și în timpul absolutizmului — îndrănesc să dea *banchet*, și, după obiceiul vechiu maghiar, să se — îmbete!

Resbunare mai crâncenă nici nu se poate pretinde dela ei.

Declarația clubului național.

Cetim în «*Puporul Român*»:

Din foile ungurești suntem nevoiți a scoate următoarea hotărîre, despre care se zice, că ar fi adus-o membrii clubului naționalist într'o ședință ținută Vineri, la care au luat parte domnii: Dr. Nicolae Comșa, Vasile Damian, Milan Hodza, Dr. Aurel Novac, Dr. St. C. Pop, Dr. Ioan Suciu și Dr. Aurel Vlad:

«*Față de învinuirile ce se aduc în continuu foștilor deputați naționaliști, că aceia ar fi sprijinit «guvernul antilegal» — foștii deputați români cu conștiința liniștită se provoacă de nou ia ținuta lor de pe timpul desbaterii adresei către tron, când au declarat, că condițiunea principală a unei păci stabile este recunoașterea dreptului de dezvoltare a naționalităților pe teren politic și cultural.*

«*Până când parlamentul zidit pe baza stăpânirii de clasă, va împedeca validitatea drepturilor poporului și a naționalităților — rezolvarea chestiunilor naționalităților nu se poate aștepta. Cauza, că deputații naționaliști au sprijinit imoralicește guvernul lui Fejérváry este faptul, că în programul guvernului afară de votul universal, se cuprinde și o serie de legi sociale, cari vor contribui la dezvoltarea stării economice și culturale ale poporului român.*

Regretăm, că suntem de nou siliți a constata, că declarațiile clubului naționalist se comunică în primul rând foilor străine.

Noi nu știm nimic de vre-o adunare în Pesta a foștilor deputați și credem că publicațiunea din «*Figyelő*» (reprodusă de presa maghiară) este pur și simplu o mistificațiune.

Din România.

MM. LL. Regele și Regina vor pleca în străinătate la 10 Martie viitor.

Petițiunea Macedonenilor. Printre Româniii Macedoneni din Capitală circula o petițiune prin care se cere ministerului Cultelor, ca să prevadă în budget un preot român, pentru biserica grecească din București, care să officieze în românește pentru Aromâni.

Se știe că Româniii Macedoneni au contribuit cu sume însemnate la clădirea bisericii Grecești.

Noi proiecte de legi la cameră. Eri s'a împărțit la cameră următoarele proiecte de legi: Proiectul de lege prin care se autoriză comuna Caracal a contractă un împrumut la Casa Creditului județean și comunal de lei 500.000, plătitibil prin anuitiți în termen de maximum 40 ani.

Acest împrumut se va întrebuița la canalizarea pârăului ce străbate orașul, facerea unui abator și efectuarea a diferite lucrări de edilitate, prevăzute în deciziunea conziliului comunal din ședința dela 23 Ianuarie. 1906,

— Proiectul de lege prin care ministerul finanțelor este autorizat a retrage din circulațiune monetele de nikel de 5, 10 și 20 bani negăurite; a demonetiză monetele de 1 ban de aramă petru suma de lei 70.000 și monetele de 2 bani de aramă pentru suma de 130.000 lei. Asemenea a bate monetă de nikel găurită pentru o valoare nominală de lei 3.500.090 împărțită astfel: lei 600.000 în bucăți de 20 bani, lei 1.700.000 în bucăți de 10 bani, lei 1.200.000 în bucăți de 5 bani.

— Proiectul de lege pentru modificarea unor articole din legea «*Ordinului Steaua României*», în sensul că s'a mărit numărul cadrelor ordinului pentru cavaleri dela 500 la 1000, ofițeri dela 300 la 720, comandori dela 120 la 200, menținându-se 60 mari-ofițeri și 20 mari-cruci; s'a hotărît ca gradele inferioare, cavaleri ai ordinului cu insemne de războiu, să beneficieze pe viitor de penziunile acordate lor ca grade inferioare, în cazul când ar deveni ofițeri; s'a mai instituit și o comisie de onoare, pentru cazul când un membru al ordinului s'ar face vinovat de o greșeală care i-ar atinge onoarea, al cărui verdict afirmativ va avea de scop ștergerea lui din controale.

— Proiectul de lege prin care se obligă întrebuițarea în bisericile ortodoxe, numai luminărilor de ceară adevărată de albine, fără nici un amestec cu alte materii. Fiecare luminare va trebui să poarte marca fabricantului, iar fabricanți vor fi obligați să plătiască în folosul casei bisericești o taxă anuală de 100 lei.

— Proiectul de lege prin care elevii școalelor de arte și meserii superioare și inferioare, ajunși la vârsta pentru a trage sorți, să fie repartizați la recrutare la atelierele militare ale statului adecă: la arsenalul armatei, arsenalul flotei și la orice atelier militar potrivit meșteșugului irecrutului.

Din străinătate.

Situația politică în Franța și Germania. Nesiguranța: acesta este singurul termen cu care se poate califica situația actuală.

Soluția conferinței dela Algesiras depinde înainte de toate de la atitudinea Germaniei.

Jocul acestei puteri rămâne nepătruns, atâta este de îndoiios și divers. Acum câteva zile, respingerea propunerilor franceze în materie de poliție, prezentarea unui proiect de bancă net opus celui al dlui Revoil, autorizau prevederi pesimiste.

De atunci, se manifestă, cel puțin în aparență, dispozițiuni mai împăciuitoare.

După știri din Germania, o luptă surdă se dă în culisele dela Wilhelmstrasse între influențe contrarii. Intransigenții, al căror șef este baronul Holstein, încearcă să loviască politica mai moderată a dlui Bulov. Ei au reputat un succes însemnat în numirea lui Cirsky, care a primit succesiunea baronului de Richtofen la ministerul de externe. Cancelarul nici n'a fost conzultat pentru această numire și a mers până acolo încât a prezentat demisia. Iată cel puțin ce povestește Harden în revista «*Zukunft*». Nu trebuie uitat, că acest polemist este un dușman al lui Bulov.

Pentru moment, nota presei germane e mai mult optimistă.

Este interesant de a constata că această evoluție a coincis cu șederea baronului de Courcel la Berlin.

Atitudinea Angliei la conferința maroccană. S'a pretins, că Anglia s'ar fi opus ca Franța să facă noi concesii Germaniei.

Această știre este neîntemeiată.

Anglia n'a făcut absolut nici o opoziție, din contră, ea va sprijini Franța până la capăt și o va urmări în tot ce va face. Aceasta a fost atitudinea constantă a lui Arthur Nicolson la Algesiras.

E drept, că Anglia ar vedeă cu regret pe Franța să meargă prea departe în generositatea sa față de Germania, dar ea nu se va opune nici de cum, căci nu voește să desconzilieze cutare sau cutare demers.

Telegrame.

Osândirea la moarte a locotenentului Schmidt. *Ociacov, 5 Martie.* Judecătoria militară, după o dezbateră de patru zile, a osândit la moarte prin *ștreang* pe locotenentul Schmidt, iar pe un suboficer și alți doi mateloți cari au luat parte la revolta militară, i-a osândit la moarte prin *glonț*. După-ce i-s'a citit osândă, locotenentul a zis: «*Rog ca Țarul drept grație, să aprobe să fiu împușcat!*»

Personalul de pe corabia de război «*Prut*» s'a răscolat și cere ca Schmidt să fie iertat.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 Martie 1906.

— **Sfântul Teodor**, care s'a serbat Sâmbătă a fost prilej ca unui tânăr și distins luptător din comitatul nostru, d-lui Dr. Teodor Burdan, avocat în Boroș-Ineu, rudeniile, amicii și stimătorii să-i facă manifestațiuni de iubire.

Ne alăturăm urărilor de bine exprimate.

— **Hirotonire.** P. S. Sa episcopul diecezan, a hirotonit Duminecă întru preot pe diaconul Miron Moldovenescu, iar întru diacon pe absolventul de teologie Nicolae Mihulin, profesor preparandial la institutul nostru din Arad.

— **Fanatizm religios.** Am scris deja despre fanatizmul religios așa zicând epidemic care a erupt pe șesul Ungariei, cu deosebire în Kecskemét. Acest fenomen îngrijitor se poate atribui mai mult propagandei nazarenilor.

Preoții nazareni știu modul cum trebuie fanatizați credincioșii și la femei cu deosebire au ajuns la rezultate surprizătoare. Centrele propagandei nazarinene sunt Hodmezővásárhely, Nagykőrös și Kecskemét.

De aici pornesc la drum și umblă din sat în sat apostolii cu putere sugestivă nazarineni.

E un formal hipnotism acesta, căruia se supun mai de regulă indivizi cu nervi ruinați și sufletul neliniștit. Astfel e explicabil faptul, că între nazareni s'au ivit earăș mai multe cazuri de nebunie fanatică. Până când aceste cazuri s'au ivit numai câte unul ici-colo, nimeni nu le-a dat atențiune. Au atras însă atențiunea autorităților și a medicilor faptul, că șir întreg de nebuni au ajuns în spitale cu aceeași manie. Fiecare vedeă pe Christos personificat; și cu ochii întorși spre cer zile întregi o duceau într'o rugăciune și aveau groază de contactul cu oamenii.

Numai în Kecskemét s'au ivit asemenea treizeci cazuri și în Dumineca trecută păru femeii au fost iarăși internate, una dintre ele, cu numele Hoszú Roza e mama a cinci copii și i-a erupt nebunia în stradă. S'a dovedit că toate sunt de confesiă nazareană, astfel dar religiunea trebuie să fie în legătură hotărâtă cu nebunia lor. Dovește ș'aceea, că la fiecare a erupt mania în urma serviciului divin în casa preotului *Gombár* Lajos. Acest preot e de altfel un simplu croitor. Poliția la cererea medicilor, a pornit cercetare. Căpitanul Zinay a ascultat o mulțime de martori și s'a constatat, că sub decursul serviciului o hipnotizare ar fi cauza nebuniei. A mai constatat ș'aceea, că serviciul nazarean nu e un lucru chear așa ușor cum se credeă până acum.

Principiul național în muzică.

De Isidor Ieșan, Sereievo.

Am căutat din curiozitate în un catalog de prima calitate, a unei fabrici de gramofone din Viena, ca să văd în ce relațiune (măsură) stă, și cum e prezentat Românul în această privință între celelalte națiuni. M'am îngrozit! Pretutindena pe la toate popoarele am aflat zeci, sute și sute de bucăți, cele mai variate și mai frumoase de toate soiurile, arie, melodie, cântece, orchestre etc. ... iară sub rubrica: piese române, am aflat indicate numai trei piese din București, citește și te minunează lectorule... numai trei.

Puterea de inițiativă a unui individ, a unui popor se cunoaște și se judecă după gândul lui de întreprindere și prin această se face acei popor cunoscut lumii și prin ea se manifestează totodată și puterea sa de luptă și de viață.

Dacă ar fi să-l judec poporul meu după acestea simptoame, apoi slabe speranțe și puțină mângăiere mi-ar da mie puterea lui de luptă și viață. Dar prin atare întreprinderi și manifestări se arată totodată și gradul de cultură, pe care se află acel popor, se documentează astfel și atitudinea și capacitatea sa. Oare nu posedăm noi Românii nimic din toate acestea? Suntem noi în adevăr un popor atât de puțin capabil, avem noi într'adevăr atât de puțin spirit de întreprindere? Lumea străină ne crede în adevăr, că noi suntem un popor de nimica, că noi nu posedăm calitățile, ce se cer cu tot dreptul dela popor apt de propășire. De oarece dânsa ne vede trândavi nepăsători, numai consumători, dar nimic, sau numai puțin producători. Lumea ne va judecă totdeauna numai după faptele noastre și nu altfel,

Credincioșii stau într'o odaie spoită alb, răzmași de perete, cu privirile țintite la preot și ceasuri întregi se roagă. Preotul le adresează din când în când câte-o frază mângăitoare. Și aceasta așa merge la fiecare serviciu ceasuri întregi. Două dintre cele patru nenorocite au nervii ruinați total. Aceste sunt în spitalul din Kecskemét, ear celelalte două în sanatoriul Niedermann din Pesta. Alte zece femei, la cari s'a aplicat consultație medicală la începutul boalei, sunt mai bine. Poliția din Kecskemét a pornit cercetare contra preotului *Gombár* și deocamdată a oprit serviciile bisericesti. *Gombár* însă n'a luat cont de acest ordin. Tot așa purced autoritățile din Hodmezővásárhely și Nagykőrös, unde propaganda nazareană a produs asemenea nebunie epidemică.

— **Cât ajutor de stat primesc școalele românnști din Selagiu?** Dintr'un raport al inspectorului școlar se vede că 94 învățători români primesc în total 40.423 coroane ajutor dela stat, — și anume: 91 învățători gr.-cat. primesc 39.517 coroane; iar 3 învățători gr.-or. primesc 906 coroane.

În legătură cu aceasta inspectorul se plânge, că abia în 43 școale se face ceva progres în limba ungurească; iar în 51 școale se face foarte puțin ori chiar nimica.

— **Moartea lui Mihail Zichy.** Un mare bărbat al neamului maghiar a trecut la cele eterne. Mihail Zichy, cel mai plăcut pictor al Țarului, e pe catafalc în locuința sa din Petersburg departe de patria și familia sa. În mormântarea i-se va face cu mare pompă, dar soția lui nu va putea fi de față, căci și ea e greu bolnavă.

— **Prevederea vremii, după sârmele telegrafice.** Un învățat spune în privința asta că dacă sârmele de telegraf și telefon pe vreme liniștită dau un sunet ascuțit, e aproape vremea rea; dacă dimpotrivă dau sunet închis, grav, au să treacă două zile, fără să se strice vremea.

— **Ciocniri sîngeroase.** Cu ocaziunea luării la inventar a averilor bisericesti din Francia, s'a întâmplat mari ciocniri între creștini și autoritățile civile. Iată ce se scrie despre întâmplările dela Sagnes (comitatul Haute). Doi jandarmi și incatorul au intrat în biserică prin rîndurile poporului înarmat cu ciomege. Ei multă vreme nu s'au reîntors. În urmă se lăfise vestea că poporul înfuriat i-a bătut în așa măsură, că i-a lăsat mai mult morți decât vii. La auzul acestor vești, poliția întregă, înarmată bine, s'a dus la biserică și a provocat poporul să se împrăștie, dar n'a fost ascultată, la ce poliția a îndreptat revolverul spre mulțime:

— Copii și femei, napoi! — strigară conducătorii poporului, iar ei au atacat poliția cu ciome-

gele. S'au auzit vr'o 40 împușcături și dintre cețățeni mulți au căzut grav răniți. Doi tineri se luptă cu moartea. În alte locuri creștinii atacă poliția cu furci de fier. Poliția și miliția a primit ordin că dacă la inventarierea averilor va întâmpina multe greutăți, poate să spargă ușile cu dinamită.

— **Istoria unei femei nenorocite.** La tribunalul din Pojon s'a făcut sfârșitul unei înfiorătoare drame familiare. Persoana principală a dramei și totodată acuzata din proces e nenorocita femeie: *Drazsics* Ida, care și-a înecat copilul în apă.

Drazsics Ida e fata unui industriaș cu stare bună, și acum e de douăzeci și cinci de ani. La etatea de douăzeci de ani s'a măritat după *Milovan Drazsics*, care foarte a iubit-o și care de asemenea era cu stare bună.

Bărbatul era foarte bun și trată foarte fin cu soția lui, dar numai în anul prim. S'a dat beurturii iar mai târziu deveni cartofor. Multa beurtură, pierderile în cărți și nopțile perdute prin birturi, l'au făcut nervos, în urma cărora față cu soția se purtă foarte dur. Ida era măritată de doi ani, când născuse copil. Gândise, că de dragul copilului bărbatul va fi față de ea iarăși bun și blând.

S'a înșelat! El devenise și mai dur, acuzându-o că nu e credincioasă și că copilul nu e al lui. Aceasta acuză a potențat năcazurile ei.

După ce s'a sculat din pat, a luat cu sine copilul și s'a dus la rîul *Passica*. Un gând păgân a stăpânit-o. Istovită de puteri, lipsită de energie, chinuită de nedreptățile și acuzele bărbatului, se hotărîse să-și arunce copilul în apă, apoi pe ea, ca astfel să facă odată sfârșit vieții ei nenorocite. Și-a aruncat deci prima dată copilul. El începă sărmanul să plângă și să strige, dar s'a cufundat. Când apa iarăși îl aduse la suprafață, în tăcere își întindea mâinile după ajutor, dar de nou se cufundase. Acum femeia uitase orice durere și orice chin, a cuprins-o însă compătimirea și groaza. A sărit în apă, să-și mântue copilul dar era prea târziu. Copilașul era mort.

Atunci l-a luat în brațe și l-a dus în pădurca din apropiere. L-a acoperit cu pământ și cu trunze vestejite, presărând pe de-asupra flori găsite. Mama păcătoasă n'a putut să se departe de fiul ei. În cealaltă zi dimineața s'a dus de nou la mormântul copilașului, la prânz s'a reîntors, dar după prânz iar a fost acolo. Un păstor a văzut-o, dar nu i-a zis nimic, ci a dat de știre străjei de noapte. Când femeia în cealaltă zi se dusesse la mormântul copilului, și straia era acolo. A început să întrebe, că cine-i și ce caută la ridicătura aceia de pământ. Femeia a mărturisit totul. La ce

și cu tot dreptul, pentru că noi ne manifestăm prea puțin, sau de fel, pretutindena acolo, pe unde se cere o acțiune ageră, intențivă, energetică. Așa suntem noi pe terenul artei, în cazul de față pe cel al muzicii, așa pe terenul național, economic, pe terenul inițiativei și al întreprinderii, etc. dovadă avem, pretutindena aparința ca Ruțenizarea românilor din Bucovina, măcelurile Românilor macedoneni prin Greci, fără ca Românii să aibă marea energie recerută ca să se apere, ca să răspundă Grecilor corupți și ticăloși cu aceleși arme, cu aceleși omoruri și prădăciuni, ca astfel să fie temuți, stimați și respectați etc.

Și de unde vin toate acestea aparințe? Care e cauza? Aci nu e incapacitatea, nici lipsa noastră de viață, ei numai indolența, nepăsarea noastră de tot condamnabilă.

Așa d. e. e cunoscut, că muzica noastră, mai ales cea populară, întrece pe toate cele străine, aceasta o mărturisesc toți acei (chiar și străinii), cari au avut numai puțină ocaziune de a cunoaște mai deaproape muzica noastră populară, și toluși trândăvia, nepăsarea, ne face, ca noi singuri să nu ne dăm seamă de tezaurul ce-l posedăm în poporul nostru, cu care, dacă l-am întrebuințat după meritul său, am putea face minuni și ne-ar admiră lumea toată. Muzica noastră ne-ar face cunoscut lumii, de un popor nobil, gingaș, profund, de un popor eminent artistic, cu o producțiune abundantă, cu un sentiment profund, cu o forță mare de acțiune. Dară lenevia, trândăvia, indolența, nepăsarea noastră, toate acestea din cauza lipsei de de conștiință națională, ne omoară, ne strivește, și noi pierdem astfel o filă după alta din cartea vieții noastre. Prin nepăsarea noastră am pierdut mult, foarte

mult, am pierdut deja terenuri mari etnice, am pierdut contingente întregi naționale, când gândim numai, că odată aproape întreg Balcanul a fost român, că odată toată Bucovina, toată Basarabia, Ungaria până dincolo de Tisa, până în Croația Slavonia și Istria, că chiar și Rusia de sud până în Chiev și până în Chereon a fost tot română. Putem admiră cu tot dreptul astăzi energia și puterea de espanziune ce am avut-o odată și unde am ajuns astăzi? Adevărat e, că multe le-am pierdut prin urgia timpurilor nefaste, dar am pierdut mai mult prin indolența noastră proprie. Deci în fine e timpul suprem, ca să ne trezim odată din aceasta ticăloșie la o viață mai energetică, la o activitate intențivă, puternică pe toate terenele de propășire, să părăsim odată trândăvia.

Vorbim aci de muzica națională, care e motivul acestor idei ce le desfășur aci pentru că și ea e un stimul puternic pentru o activitate intențivă națională. Muzica națională e de mare însemnătate pentru noi Românii. Prin răspândirea ei, nu ne facem noi numai cunoscuți străinilor, ci ne creștem și pe noi înșine, pentru că dânsa influențează asupra tuturor oamenilor în mod educativ. Muzica națională ne trezește vibrațiunile cele mai adânci ale unei inimi adevărat române, ea ne transpune în mijlocul poporului nostru, fără de care noi cei așa numiți inteligenți nu prețuim nimic, ne traspune la sat, la câmp, la șezătoare, la clacă, la stână, la turmele oilor, pe colinele munților, unde ciobanul nostru, totdeauna poetic, încântă și le admirează oițele sale, cari împreună cu natura i-e unica lui societate, cea mai sinceră, cea mai dragălașă, cea mai inocentă.

În cântecele noastre respirăm noi amintirile timpurilor trecute de urgie, de dureri dar totodată

apoi a legat-o, a dus-o la procuratură, copilul mititel a fost dezgropat și așezat în cimitir.

La pertractare s'a purtat foarte liniștită. Se vede de pe fața ei, că a suferit mult. Apărătorul a cerut să fie achitată. Spune, că creerii femeii sunt atacați. Judecătoria a făcut cercetare prin medic care a constatat că creerii nu sunt atacați, dar n'are conștiință liniștită.

Nenorocita femeie a fost pedepsită la zece ani închisoare.

Pentru nenorocirii din Ferdinandberg au mai contribuit prin domnul Ioan Negru preot, următorii:

Conform listei alăturate din	
Glodna-rom.	C. 8.—
Ioan Franțescu	—40
«Făgetana», institut de credit și economii Făget	5.—
Avram Tomșa, comerciant Făget	—30
Fabius Dobreanu, cond. com. la Gloria Făget	1.—
Adam Dehelean, com. Făget	—30
Liviu Savu, com. Făget	—30
Vasilie Nicorescu, inv. emerit Făget	—40
Ioan Popoviciu, măestru călțunar Făget	—40
George Iosifoni mic, econom Glodna-rom.	—20
Dr. Octavian Popescu, cand. de adv. Făget	1.—
Ghiță Frâncu, serv. de bancă Făget	—20
Bostyán János, inspector Făget	—20
Nicolae Vernic mic, econom Dracinești	—20
Contribuiri de mai nainte C.	203.72
Total	221.52

— **Gretna Green nouă.** Aceasta comună mică scoțiană era odată renumită despre modul cum se puneau la cale acolo căsătoriile. Comuna e atât de mică încât nu poate să-și țină nici preot. Comunicația e rea și pe lângă aceea e situată departe de alte sate. Dar și aici se îndrăgostesc tinerii, ca în tot locul. N'are însă cine să-i cunune iar să meargă în satul vecin drumul costă mult.

Locuitorii acestui sătuleț în cazuri de cununie își aleg ei preot, anume pe ferarul de acolo. El dă binecuvântarea părechi îndrăgostite.

Anglia însă a oprit acest obicei. Ce să facă acum nenorocirii, pe cari acum nu-i poate cunună ferarul din sătulețul scoțian? America patria libertății, s'a îngrijit de ei și anume: în Ohio este un oraș mic, cu numele Sonngstowne, unde căsătoria se leagă iute în mod discret, și încă cu ajutorul unui institut de credit pe acții.

Institutul se îngrijește de preot și de toate cele trebuincioase; cine vrea să se căsătorească trimite direcțiunii înainte 27 coroane, și pentru aceasta sumă primește bilet de tren dela New-York până la Sonngstowne. Aici preotul dă binecuvântarea ba ia parte și la prânzul de nuntă, și toastează întru sănătatea tinerei perechi, și pentru această plată se poate iarăși reîntoarce la New-York. Institutul de credit, care se ocupă cu facerea de căsătorii în modul cel mai iute, are mari venituri. În 1904 a efectuit 1500 căsătorii, în 1905 4000 pe lângă cea mai perfectă discreție.

— **Primejdiile din Londra.** Un comerciant din Berlin care a petrecut zilele trecute în Londra, deși era însurat, umblă după aventuri. A făcut cunoștință cu o fată, și a petrecut-o acasă. Fata deodată a lăsat pe comerciant singur în odaie. Comerciantului i-s'a părut purtarea fetei suspectă, și a căutat să scape. Mai întâi a deschis o ușă tapetată, unde a avut o privilegie îngrozitoare. A văzut pe un om îmbrăcat elegant care sângeră, încă răzâmat de părete. A vrut să scape într'altă parte, dară doi bărbați cu fizic puternic i-au oprit drumul. În fine i-a succedat să-și facă loc cu pumnul, și imediat a alergat la poliție, dară în acel cuartier, unde o casă e ca cealaltă, n'a succes de a da nici de urma fetei, și nici de a complicilor ei.

— **La mormântul lui Ninon.** Ziarul «German American Anuals» publică din tinereța renumitului poet american Walt Withman următorul episod romantic; pe când era Walt Withman jurist, locuia împreună cu fratele său Mattheo și alții doi colegi — Weaton și Brown, — umblau de obicei într-o mică cafenea din Nord-driver. Proprietăreașca cafenelei era o văduvă din Elveția și ficea acesteia, Ninon o frumusețe de șaptesprezece ani era admirată de cei patru tineri. Cafeneaua era cercetată cu deosebire de Germani și Francezi. Într-o Miercuri, când ea de obicei s'au adunat cei patru tineri la masa lor, Ninon lipsește din cafenea. Bătrâna Margery care-i servea denegă orice deslușire referitoare la absența fetei. La repetitele întrebări însă a tinerilor îi conduse în curte unde nu departe de casă era un mormânt proaspăt și arătând spre el, le zise: «aici e Ninon», Walt Whitman sta

înmărmurit de durere. Auzind suspine înăbușite se întoarse și văzu cum Brown stă răzâmat de un pom — palid ca moartea. Weaton zăcea la pământ frângându-și mâinile și plângea ca un copil. Singur *Matthew stă liniștit și nemișcat.* Peste o săptămână însă, l'au condus, și pe el la groapă.

— **Procesul de divorț al contesei Castellane.** De câteva săptămâni societatea pariziană și cu deosebire cercurile deputaților se ocupă mult de viața familiară a deputatului naționalist contele Boni Castellane, care a luat de nevastă fica milionarului american Gould. Contesa a aflat scrisori foarte compromițătoare pentru mai multe dame din aristocrație, burgezime și lumea financiară. Contesa a plecat din castel numai de cât și a intentat proces de divorț contra bărbatului. Și-n zilele trecute era să se țină prima pertractare, s'a amânat însă pe 14 Martie. Din acest singur proces se vor porni alte multe procese de divorț, în cari însă părătorii vor fi bărbații. Contesa Castellane a plătit datoriile bărbatului la vre-o 23 milioane franci și a luat parte și la demonstrațiile lui contra republicei.

Acum câteva zile la demonstrația contra lui Loubet era să o dețină. Din căsătorie s'au născut trei copii.

— **Dragostile Mariei Antoinette.** Istoricii afirmă, că Maria Antoinette a nutrit dragoste platonice pentru contele șvedian *Fersen*. Alberto *Lombroso* însă e de altă părere și în *Italia Moderna* critică aspru fidelitatea în căsătorie a reginei nenorocite. Deja *Lenotre* a dovedit întru cât-va, că regina afară de contele *Fersen* a iubit și pe alții și nu tocmai cu dragoste platonice. Maria Antoinette petrecea aproape tot timpul în Trianon, unde nu era conturbată nici de regele. Primă în apartamentele ei bărbații, cari îi câștigau simpatie, luă parte la balurile mascate, scria și primia scrisori. Toate scrisorile adresate lui *Fersen* se sfârșesc astfel: «je vous embrasse de tout mon coeur!» *Fersen* dăruise reginei o fotografie de a lui în miniatură, și cu ocazia refugiării ei în Varennes, în secret i-o dete în dăruț cu observația, că în zile mai fericite îi va cere-o iarăși. Cum ar și fi astfel explicabil faptul, că *Fersen* refuză cu energie orice plan de căsătorie propuse de tatăl-său? Și în scrisorile cari le primea dela Maria Antoinette fraze întregi erau subliniate, ori tăiate afară. Când regina a fost prinsă și aruncată în închisoare, a trimis lui *Fersen* — prin contele *Esterházy* — un inel mic cu observația că «i-se potrivește pe degetul cel mic». Așadar regina a avut și măsura. După toate acestea, abea se poate trage la îndoială, că cavalerul conte șvedian i-a fost numai prieten.

de bucurii și fericiri, de eroism și de acțiuni puternice. Prin ele se deșteaptă în noi și în copiii noștri, în întreaga generațiune simțământul național, adorațiunea noastră pentru eroii noștri, pentru martirii noștri naționali, pentru barzii noștri, pentru moșii și părinții noștri, pentru dragostea de țară și de pământul nostru sfânt strămoșesc, în scurt pentru tot ce e al nostru. Cântul e indecomun cea mai profundă expresiune a unei inimii simțitoare, e cea mai fină vibrațiune a simțimentelor, care cearcă cu ale ei mișcări (undulațiuni) se producă tot acel efect, tot acel simțământ, un echo în lumea eternă, în inima altuia.

Alte popoare d. e. Germanii au înțeles de cu timpuriu influința ce o are puterea cântului asupra educațiunii tineretului, asupra unei întregi generațiuni, și ei au ridicat muzica lor națională la o înălțime de care stăm uimiți. Și aceasta a făcut-o un popor, de care se știe, că din fire nu este el nici muzical nici poetic; — nu e nici «at de jingăș nici atât de nobil simțitor, precum e Românul. Despre Român se zice totdeauna, că el e *născut poet și cântăreț*», ceea ce despre Germanii nu se poate zice nici odată, și totuși cât de departe a dus el, prin muncă și stăruință severă în aprecierea acestui factor principal de creștere națională. De ce nu o facem și noi? De ce nu luăm noi măcar exemple de pe acolo, pe unde sunt ele bune? De ce poporul român nu face în această privință măcar pe jumătate din aceea ce face poporul german? Mai ales pe terenul muzical, unde suntem noi deja dela natură atât de bine dotați? Ce minuni am putea face, când noi n'am fi atât de indolenți, atât de nepăsători, când ne-am uză cu toată seriozitatea de facultățile ce ni-le-a dat natura.

Zic, Germanii cultivatează mult cântul lor național și aria muzicală. Prin toate școalele dela cele mai mici până la cele mai mari, pretutindenea au ei choruri, chiar și pe la sate (prin Transilvania se află încă prin unele locuri) copiii de mici se întrec în cunoașterea cântecelor germane naționale, o lume întreagă de tonuri și de armonii naționale se cultivă la acest popor și rezultatul e, că Germanii au cucerit aproape toată lumea cu cântul lor, dar mai presus de toate ei și-au indicat — aere perenis — prestigiul lor înaintea lumii, ca nici un alt popor, ei și-au dezvoltat prin cântec conștiința lor națională și conștiința de sine, ca nici un alt popor. Eu mă incumet chiar de a susține, că toată conștiința de sine, toată conștiința lor națională, toată energia și puterea lor mare de care dispun etc. au ei în cea mai mare parte de a mulțumi numai acestui moment: *cultivării muzicii lor naționale*. Ei introduc orice inovațiune națională-muzicală, în școală și în popor, ei uzează de toate instrumentele muzicale și o dezvoltă muzica pe o treaptă foarte înaltă. Germanii au înțeles imediat importanța ce o poate avea gramofonul pentru lățirea muzicii în popor, că acest instrument e un mijloc perfect de educațiune și de dezvoltare a simțului național.

Prin gramofon se poate lăți cântecul național pe la țară pentru popor, pe la clacă, șezătoare, pe la hramuri (pe unde se mai află ele), pe la nunți și petreceri, și în loc ca să auzim niște *scârțături* străine, străine de ființa noastră, neprecepte de popor, în loc de niște ciardașuri exaltate, nebunatică, fără melodie și fără senz, în loc de niște valsuri și polce nemțești ce nu-s pentru noi, și de multe alte cântece străine de o valoare

de tot dubioase, ce se introduc cu forța în mijlocul nostru, chiar de noi înșine, de cei așa numiți «*inteligenți*», de niște *derbedei* muzicali stricați de tot străinismul ce se încuibă neîncetat în obiceiurile noastre ca un «*virulus contagiosus*», s'ar deprinde poporul nostru mai bine cu cântecul nostru duioase, fermecătoare, cu jocurile noastre, istorice-pitorești-naționale, ce-i păstrează firea sa națională-română, datinile și obiceiurile sale vechi naționale. În timpul mai nou, am auzit adeseori schimșituri și pocituri de arii și (cântece) străine ce fac drum și cale largă prin poporul nostru, am auzit compozițiuni (cântece) cu titluri românești scrise de toți străinii lumii, cari n'au nici o idee despre spiritul, simțământul și firea poporului român, cari n'au nici o idee de frumuseța cântecului românesc, cari nu cunosc nici inima nici sufletul poporului, dar scriu mereu totdeauna nechemați pentru poporul român, ca să facă numai geșefturi și afaceri de parale.

Acești faimoși autori au fost pretutindeni supranumeroși, superfluși, espulsați și luați la goană, dar pe pământul românesc au aflat ei terenul cel mai bun și mai potrivit de a plasa spurcăciunile lor, produsele lor cele abjecte, murdare grețoase, de ce? fiindcă noi Românii primim cu entuziasmul cel mai înfocat tot ce e străin, fie cel product cât de rău, cât de corupt, cât de decăzut numai străin să fie, pentru că îmbrătoșarea orbitoare a străinismului «*in capita et membris*», e cultură, e civilizațiunea noastră.

Mai ales în România, și în special în București se păcătuiește mult, foarte mult în această privință. (Va urma.)

— **Intru mărirea lui Dumnezeu.** M. O. D. Vasile Beleş, paroch gr.-or. rom. din Chitigház a dăruit şcoalelor noastre din loc trei icoane în valoare de 100 cor., cari reprezintă Sta Treime. Acestea icoane s'au sfinţit prin părintele Ioan I. Ardelean, care la finea actului prin o vorbire bine simţită şi prin cuvinte alese a exprimat donatorului mulţumite zicând între altele: «Aceste icoane să fie păzitorul şcoalelor noastre, să le feriască de orice primejdie». D-zeu să-i răsplătească marimimoasa faptă.

— **Papa Pius X şi principele sinucigaş.** Mitropolitul din Neapole nu a lăsat să îngroape pe tânărul principe sinucigaş Pignatelli-Strongoli după ritul bisericesc, cu toate că deja se adunase toată lumea la înmormântare. Tatăl principelui s'a adresat în persoană la Vatican, de unde în fine la 5 după prânz a sosit răspunsul papei, care a întărit energic hotărîrea metropolitului din Neapol. N'au avut ce face, au fost siliţi să îngroape pe tânărul sinucigaş fără flori şi fără preot. Aristocraţii din Neapol cari au fost obicinuiţi ca papa să cedeze, sunt revoltaţi de severitatea papei. Dar nici nu se va afla în curând vre un principe, care să se sinucidă.

— **Cutremur de pământ în Columbia.** Despre cutremurul de pământ din Columbia, care a cauzat mari daune în America-de-Sud, primim următoarele ştiri amănunţite: Cu ocaziunea cutremurului, mai multe izule au dispărut. Cutremurul s'a estins pe întreg teritoriul din America-de-Sud, având valuri colosale de mari. În urma cutremurului mai toţi vulcanii au fost puşi în acţiune.

— **Demonstrări studenteşti.** Din Lemberg se vesteşte, că la universitatea de acolo a fost mare demonstraţie. Universitarii Ruteni contra hotărîrii rectorului, au ținut adunare la universitate, din ce cauză s'au iscat neînțelegeri între ei şi cei Poloni. Universitatea probabil va fi închisă.

Studentii ruteni au atacat pe cei poloni cu petrii. Rectorul şi ceilalţi profesori s'au ascuns dinaintea furiei studenţilor, în chilia portarului. Rectorul a telefonat la poliţie. A şi sosit îndată ajutor, dar n'a putut face nici o rânduială. Cincisprezece studenţi au fost răniţi. Toate ferestrele dela universitate au fost sparte.

— **Contra Indienilor.** Puterile civile din Mexico, au hotărît nu odată, că vor stărpi pe bieţii Indieni din acele părţi, dar acestea hotărîre n'au dus-o la îndeplinire. Acest popor şi acum e sălbatic. Vreme puţină sunt pacinici, omorurile însă sunt foarte dese. Ei trăesc în ținutul So-tora din Mexico. De aici fac apoi escurzii stricioase. În zilele trecute iarăşi au dat semn de viaţă Indienii dintre crepăturile munţilor. La 18 chm. de la San Mignel au atacat opt căruţe încărcate cu bucate şi au omorât pe toţi oamenii, cari erau cu acele căruţe.

— **Două milioane pentru bisericile din Francia.** Din Roma se telegrafează, că un binefăcător a pus la dispoziţia Papei, două milioane franci, pentru bisericile din Francia. Se crede că cele două milioane le-a dăruit ex împărăteasa Eugenia.

— **Vindere de vie,** în Ó-Pauliş în apropierea trenului e de vânzare o vie sădită (strugari albi) de o mărime de 1204 II cu 2800 loze şi cu locuinţă Cumpărătorul, care prin epistolă îşi va însinua sosirea, îl voi aştepta cu căruţa la gara din Ó-Paulis. Schmidt Benedek, Ó-Paulis-nr. 318.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la faţă decât «Lapte de castravete» ce se găseşte în adevărata calitate engleză în farmacia în Balassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. Spre influinţă sigură şi e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe faţă şi aceleia îi dă tinereţa şi fineţa.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, sapunul englez de castraveţ 1 cor., pudră de castraveţ 1.20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen şi la drogueria lui Vojtek şi Weisz.

— **In mii de casuri** a făcut minune dl Albert Müller (Budapesta, V Vadász-utca 42/K) cu invenţia sa: crucea dublă electro-magnetică Nr. 86,967 R. B. Astăzi ne aflăm de nou în poziţia de a publica două scrisori de recunoştinţă, pe cari le-a primit inventatorul acestei cruci. Acestea sunt: Stimate dl Müller! Resultatul, la care se ajunge cu aparatul d-voastră, e minunat. Prin folosirea acesteia m'am vindecat pe deplin de durerea reumată, de care suferiam. Primeşte deci sincera mea mulţumită. Cu distinsă stimă F. Liuschidt (Német-Palanka) le 11 Februarie. — Prea stimată d-le Müller! Te rog a-mi trimite un aparat al d-voastră, care mi-a ajutat contra durerii de inimă, şi de care am lipsă pentru o amică a mea. Cu stimă Vilma Wawik (Agram, la 3111.)

— **Schveffer şi Vörös,** floristi în Arad, palatul minorişilor. Efteptesc pe lângă preţurile cele mai moderate *cununi, buchete* şi alte *împodobiri de flori.* Planuri pentru parchetare fac gratuit.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner şi Fleischer,** Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3'30—4'40—6'00 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucurosi probe. *Lechner şi Fleischer,* Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— **S-a deschis** prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann Arad, Piaţa Tököly în colţul străzii Lázár Vilmos. Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de toi felul, apoi vin, tea şi rum.

Cerând sprijinul marelui publ. rămân cu deosebită stimă: *Baumann Rudolf.*

Economie.

Arad, 5 Martie.

Bursa de mărfuri şi efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 26 Februarie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16'78—16.80
Secară pe Aprilie	13'70—13'71
Orz pe Aprilie	15'42—15'44
Cucuruz pe Mai	13'80—13'82
Grâu de toamnă pe 1906	16'72—16'74

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16'72—16'74
Secară pe Aprilie	13'66—13'68
Ovăs pe Aprilie	15'40—15'42
Cucuruz pe Mai	13'78—13'80
Grâu de toamnă pe 1906	16'70—16'72

Preţul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
« « « mic	« 160—
« brut « mare	« 156—
« « « mic	« 158—

Bursa de bucate din Timişoara.

Grâu: 78—100 kgr.	Cor. 15'70—15'80
« 79—100 «	—
Secară: 100 «	12'20—12'30
Orz: 100 «	13'50—13'60
Ovăs mercantil 100 kgr.	13'60—13'70
« cernut 100 kgr.	13'50—13'60
Cucuruz nou 100 «	13'20—13'30
« vechiu 100 kgr.	—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 kgr. greutate 121—122 fil. Uşori până la 240 kgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut *Călimdarul „Poporul Român”* po anul 1906 şi se află spre vânzare la Administraţia „Tribunei” în Arad. Preţul 40 fl., plus port 10 filerl.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

196 număr/vhtó. 1906.

Arverési hirdetmény.

Atulított bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közli, hogy a bjenői kir. járásbírósnak 1906 évi sp. 768 számú végzése következtében dr. Burdán Tivadar ügyvéd által képviselt Tripont Juon javára Fehér Sándor és neje ellen 660 kor. s jár. erejéig 1906 évi Február hó 12-én fogantatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1640 kor. becsült következő ingóságok, u. m. gőzcséplőgép nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1906 évi V. 127 számú végzése folytán 660 kor. tőkekövetelés, ennek 1906 évi február hó 2 napjától járó 5% kamatai 1/8% váldódj és eddig összesen 138 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Gurbán Czizmás Todor és Halmazsán Pável gurbai lakosok udvarán leendő eszközésére

1906. évi március hó 14 napjának d. u. 3 órája

határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Bjenőn 1906 évi február hó 27 napján.

Nagy,
kir. bír. végrehajtó.

Ghizie mobilată cu umblare separată e de dat.

Adresa la Administraţie.

In cancelaria subscrisului află numai de cât aplicare

un candidat de avocat

Pracsă să recere, cei cu doctoratul iuridic vor fi preferiţi.

Cu stimă:

P u j. Toma Jenciu,
advocat.

Află aplicare momentană

3 culegători tipografici

buni
în Tipografia «Tribuna».

La administraţia „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărţi:

„La Roma” de Russu Şirleanu	Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri şi schiţe” de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0'40	5 „
„Şcolarul declamator”	„ 0'50	5 „
„Stropi de roşu”	„ 1.—	10 „
„Aur” Const. Hodoş	„ 1.50	10 „
„Telegrama” farză în 3 acte	„ 0.80	3 „
„Amicul Poporului” T. Vuculescu	„ 1.—	10 „

Aten- țiune!

Cu onoare aduc la cunoștința on. Doamne și D-șoare române din loc și jur, că în atelierul meu de croitorie, pregătesc tot felul și cele mai moderne toilete de dame, ca gust și croiu.

On. Dame cari doresc a cunoaște croitoria și cusutul, îl pot învăța la mine în trei luni de zile.

Damelor streine de loc, la dorință le convin cu vipt.

Adresa: **Popovits Lila, Arad.**
(Minorita palota, I-ső em. 10-ik ajtó).

Am onoare a aduce cu tot respectul la cunoștința onor. public și onor. mei cumpărători, că

căsăpia mea de pân' acum

din Hunyádi-u. am strămutat'o în Forray-u. 1. (în casa lui Auerbach) — și o-am aranjat întru totul corespunzătoare cerințelor timpului de azi.

Rog pentru binevoitorul sprijin al marelui public, și semnez — — — cu toată stima:

Milan Stojakovits, casap.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o țurile cele mai avantajoase. o—o—o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărâ-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii mici și mari, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz,
garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paraturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Preluare de Berărie.

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. Publicului din loc și jur, precum și tutu-
ror iubitorilor mei oaspeți, că

Berăria și refectoria „Millenium“ de sub firma Braun și Schuch

la care și eu, de 10 ani, am avut parte, în urma repășirii pretinești a soțului meu Braun
Gusztáv, **începând cu ziua de azi o voi conduce eu singur.**

Când atrag deci, binevoitoarea atențiune a P.T. publicului, asupra

Berăriei și Refectoriei : „MILLENIUM“

de sub conducerea mea, rog totodată, ca și până acum, să binevoiască a mă onora și pe
mai departe cu prețioasele visite, — iar nisuița mea principală va fi mereu ca, stima-
ților mei oaspeți, să le pot servi cele mai bune mâncări și beuturi.

Cu deosebită stimă : **Schuch Ferencz.**

